

Raport ONZ dotyczący niezależności sędziów i prawników (polskie tłumaczenie)

- **Pomiędzy rokiem 2010 a 2020 ponad 2 500 prawników poniosło śmierć, zostało zatrzymanych lub porwanych w różnych częściach świata.**
- **Odnotowuje się globalny wzrost praktyk, które podważają, ograniczają, zawężają i utrudniają praktykę prawniczą.**
- **Te niepokojące dane znalazły się w Raporcie Sprawozdawcy Specjalnego ONZ ds. niezależności sędziów i prawników - Diego Garcíi-Sayána.**
- **Raport zawiera także zalecenia dla Państw Członkowskich, dotyczące sposobów ochrony osób wykonujących zawody prawnicze.**

Raport ONZ określa tendencje i schematy ingerencji oraz ataków na zawody prawnicze. Opisuje także środki wykorzystywane do przeprowadzania takich ataków, w tym ingerencje w działalność stowarzyszeń prawników, ustawodawstwo, fizyczną i psychologiczną przemoc stosowaną wobec prawników i ich rodzin, szkalowanie w mediach i mediach społecznościowych, arbitralne postępowania dyscyplinarne, wykorzystywanie systemu sądownictwa i sił policyjnych.

Sprawozdawca Specjalny, autor raportu, zwraca także uwagę na naruszenia tajemnicy zawodowej oraz rewizje dokonywane w kancelariach prawników i zajmowanie ich majątków.

Niepokojący jest globalny wzrost praktyk, które podważają, ograniczają, zawężają i utrudniają wykonywanie zawodów prawniczych. Prawnicy są szczególnie narażeni wówczas, gdy ich działalność skupia się na walce z korupcją, obronie praw człowieka, praw kobiet, ochronie mniejszości etnicznych, rasowych, religijnych lub narodowych, ludności rdzennej, społeczności LGBTQI+, ochronie środowiska oraz na innych kwestiach o dużym znaczeniu społecznym. Ograniczanie możliwości pracy prawników wzmożło się w wyniku kroków podjętych przez państwa w odpowiedzi na pandemię COVID-19.

Aby wzmocnić ochronę zawodów prawniczych, już od tego roku komitet działający w ramach Rady Europy rozpocznie przygotowywanie projektu międzynarodowego instrumentu prawnego, który prawników w swobodnym wykonywaniu zawodu. Sprawozdawca Specjalny zaleca, by komisje ekspertów poważnie rozważyły to, by instrument taki stał się wiążący i otwarty na uczestnictwo państw nie będących członkami Rady Europy.

Wśród zaleceń Raportu, jak przeciwdziałać praktykom utrudniania wykonywania zawodu prawnika, wymienione jest zapewnienie niezależności organów dyscyplinarnych od władzy państwowej, szczególnie wykonawczej, w tym ministerstw sprawiedliwości i innych instytucji. W skład takich organów dyscyplinarnych i monitorujących powinni wchodzić przedstawiciele zawodów prawniczych. Jeżeli takie organy dyscyplinarne są bezpośrednio powiązane lub zależne od władzy wykonawczej, lub też w ich skład wchodzi znacząca liczba przedstawicieli władzy wykonawczej, normy prawne na podstawie których działają powinny zostać zweryfikowane w celu zapewnienia ich faktycznej niezależności.

Konieczne jest także, by stowarzyszenia zawodowe prawników były niezależnymi i samorządными organizacjami zawodowymi, założonymi w celu promowania i ochrony niezależności i bezpieczeństwa prawników oraz ich interesów zawodowych. Ich status i istotne funkcje powinny być powszechnie uznawane i wspierane przez władze państwowe, które powinny unikać ingerencji w działalność i pracę prawników.

W raporcie podkreśla się, że osoby, które wykonują zawody prawnicze odgrywają fundamentalną rolę w konsolidacji praworządności i ochronie praw człowieka. Państwa mają obowiązek zagwarantowania tym osobom wykonywanie zawodu bez nadmiernych ograniczeń.

Prawnicy oraz swoboda wykonywania zawodów prawniczych są niezbędne dla zapewnienia praworządności, ochrony praw człowieka oraz funkcjonowania niezależnego sądownictwa. Swoboda wykonywania zawodów prawniczych ułatwia dostęp do sprawiedliwości, sprawowanie nadzoru nad władzami państwowymi oraz ochronę należytych procedur i gwarancji sądowych. Państwa powinny zapewnić osobom wykonującym zawody prawnicze możliwość ich wykonywania bez zastraszania, utrudniania, nękania i ingerencji.

Raport powstał na podstawie odpowiedzi na kwestionariusz publiczny – wpłynęły 24 odpowiedzi od państw członkowskich, 22 od organizacji społeczeństwa obywatelskiego i 23 od stowarzyszeń prawniczych (łącznie 69 odpowiedzi).

[\(czytaj raport w języku polskim\)](#)

Raport ONZ dotyczący niezależności sędziów i prawników (polskie tłumaczenie)